

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—

za pol leta . R 42—

za četrt leta . R 21—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno R 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Nezadržno naprej!

Redni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze po dveh letih, kaj si povedal na predzadnji dan včeraj ugaslega meseca? Zbor delegatov je vrhovna oblast strokovne organizacije. K izrednemu občnemu zboru se je sešel ta zbor med tem časom trikrat. Da se ne izgubi veliki mariborski dan za zadeve delavskih poverjenikov, ampak da bo tedaj mogoča poleg posvetov manifestacija, je bil torkov občni zbor ravno o pravem času.

S tisoč sto člani je preživela Jugoslovanska strokovna zveza svetovno vojno. Kdor ve, kaj se je reklo v krvavem nemškodihajočem zraku bitij pri strokovni organizaciji, ki je nosila na čelu ime jugoslovanskega proletariata tedaj, ko še ime slovensko ni bilo varno, ta se čudi, da je sploh obstala. Hvala višjemu varstvu!

V letu 1919. se je dvignilo število rednoplajočih članov na 7800, brez večanje strokovnih društev. Vsak mesec povprečno po 500 novih. Koliko je bilo dela z njimi, pove številka, da je samo na vlado romalo 1200 spomenic. Kje pa je mnogo brojno pismo in osebno posredovanje pri privatnikih in zasebnih podjetjih. Vseh shodov je organizacija v letu 1919. priredila 280, torej povprečno pet vsak teden.

Načelom zvesta, članom postržnica, za dnevne dogodke sicer ne brezbrizna, vendar je s ceste premenljivo vreme okolice ni spravilo, je razvijala svoje delavsko varstvo in podporno življenje.

Prve njena skrb: potrebnim pomoč! se je obnesla. Posamezni delavski kraji in skupine so po njenem posredovanju ne za stotisoče, ampak za milijone na boljšem. Druga njena skrb — jasne glave naj imajo člani — je uspela. Jedro njeno je delalo ne zaradi nižjih, ampak radi višjih ciljev.

Tretja njena skrb — načelom zvestoba — triumfira. Z načelno zvestobo raste njen posameznik in cele organizacije ne napihnjeno, a stalno. So ljudje, tudi pri nas jih je, tudi v naši organizaciji so, ne najslabši po srcu in volji, a vendar taki, ki se jim politika vrti po glavi ali pa jih motijo kričavi uspehi nasprotnikov. Če ni v enem dnevu stolpa, ki bi se neba dotikal, so vsi obupani. Poglejte v naravo. Na glo vzbuhne samo tiste rastline, ki v tistem letu poginejo. Kako pa rastejo najmočnejša drevesa! Koliko segnitih trav vidi hrast tekom svojega časa, sam pa stoji in raste. Na ta način je z načelno zvestobo. Osvaja duhove in značaje. Za vsak svoj korak porabi nekoliko sekund, a nobenega brez pomena in ne brez uspeha, čeprav ta pomen in uspeh ni podoben pavjemu repu.

Popolne isti dan je izmenjavala misli delavska enketa zborovalcev-delegatov delavskih in povablencev. Nadaljnja načelno in strokovno prava pota, urejeno poslovanje, tiskovna sredstva so bili glavni predmeti razgovorov. Organizacija razmahuje krila. Prav tako. Ptica, ki se na pravljah na let čez ozračje, strepane krila, zamahne z njimi kakor bi preiskusila in uravnala svojo moč in potem reže zrak čez daljnjo morje in ne opeša. Doseže nameravani cilj.

Pri teh vojnih podrtijah, pri teh brigadah v najnotranjih delih, postaja Jugoslovanska strokovna zveza napadalna, ekspanzivna. Že v minolem letu pri sedanjem številu je metala raz sebe pretesno obleko. Njena misel plove čez rojstne meje dalje po državi. Njena misel ni enostranska, je organizacijska, ni ribiška, je kulturna, ni glavo v trebuh spreminjajoča, ampak dvigajoča se, zato, prijatelji, uteho, veselje imate — Nudi vam ga tudi pogled na papirnate ladje nasprotnih organizacij! Eno uro hitrega življenja... Kričav haló... potem pa žalosten konec. — Ne tako Jugoslovanska strokovna zveza. Tešete jo iz lesa krščanstva. To se pravi iz resnice. Zato za resnično srečo. Kar ni res sreča, je nesreča.

Drugo leto na veselo svidenje. Vris-kaje na nadaljnje delo. Ako kaj posebnega vmes ne pride, bo poročilo o tekočem letu povedalo vsaj dvojen uspeh. To velja za ožja domača tla. Poleg tega pa še novosti iz ostalih delov države. Letos že ste imeli

priliko videti dva, ne kot gosta, ampak uradno našo organizacijo zastopajoča hr-

vatska delegata. Imejmo pa stalno pred očmi, zakaj rastemo!

Revolucionarni boji v Italiji.

Republikansko gibanje.

LDU Belgrad, 30. junija. Iz Rima poročajo: O priliki vstaje v Anconi, ki zavzema vedno bolj revolucionaren značaj, so proglasili delavci splošno stavko. Po mestu hodijo tolpe, ki plenijo in se pretepajo. Krvavi spopadi s policijo so na dnevnem redu. Vstasi napadajo tudi vozove in streljajo s strojnimi. Večkrat so že napadli vozove, ki so došli iz Rima v Ancono. Ravno včeraj so tudi napadli nek tak voz in pobili pet potnikov. Proti ustašem, ki so se ustavili v utrjenih postojankah okoli Ancone, je nastopila tudi že artiljerija. Bataljon karabinijerjev je naskočil te postojanke in zavzel utrdbo Scrimo. — Tudi v okolici je velik nemir, med ustaši in orožniki pa se bije pravcata guerilla. Po vsej deželi je vzpizorilo socialistično delavstvo ljuto kampanjo v protest proti pošiljanju čet v Albanijo. Kakor javljajo nekateri listi, je vznemirjenje vedno večje. Pobunil se je tudi dvajseti bersaglierski polk v Milanu v trenutku, ko je dobil nalog, da odide v Albanijo.

LDU Rim, 30. junija. V današnji seji zbornice so predložili socialistični poslanci dnevni red, ki se peča z zahtevo socialistov, da italijanska vlada odpokliče svoje vojske iz Valone. Pri tej priliki je izjavil ministrski predsednik Giolitti: »Najprej izjavljam, da vlada ne bo poslala nobenih čet več v Albanijo, in drugič, ko sem bil jaz ministrski predsednik, sem bil vedno mnenja, da ni treba, da bi v Albanijo pošiljali svoje čete Avstrija ali Italija in da bi bilo najbolje, da prepusimo vzdrževanje politične svobode v Albaniji albanski vladi. Tako pa je danes Albanija torišče meščanske vojne in je ogrožena od vseh strani. Mislim, da ni potreba, da se Italija odreče vsem mandatom in pa protektoratu

nad Albanijo, kar bi utesnilo povzročiti veliko nezadovoljnost Albancev. Albanija je strateška točka, ki bi bila za nas zelo opasna, če bi se nahajala v rokah države, ki nam je neprijateljska. Italijanska vlada zagotavlja, da Albanije ne bo prevzela nobena druga država. Kadar bo Albanija solidno organizirana, tedaj bo Italija poizkusila doseči z njo sporazum glede vprašanja Valone. — V imenu socialistov je izjavil poslanec Modigliani, da je zadovoljen z zagotovitvijo, da vlada ne bo pošiljala čet v Albanijo. Ne ugaia mu pa to, da od dne do dne odlagajo izpraznitev Albanije. Predvčerajšnjim je vlada sklenila, da se pošlje baron Aliotti kot pooblaščen minister v Albanijo v svojstvu poslanika italijanske vlade, da v Tirani z albansko vlado uredi vsa vprašanja, ki se tičejo italijanskih interesov v Albaniji. Aliotti je poznan kot velik prijatelj Giolittijev. Na ta način meni italijanska vlada, da bo dosegla mir v Albanijo. — Z ozirom na vest, nanašajočo se na Aliottijevo odposlanstvo javlja Agenzia Stefani: Pooblaščen minister Aliotti je sinoči odpotoval v Albanijo.

LDU Rim, 30. junija. Socialistična poslanca Roberto in Flora sta predložila v zbornici v današnji seji zbornice naslednji dnevni red: 1. zahteva se konstituiranje skupnega republikanskega režima zbornice; 2. g. Viktorju Emanuelu naj se dovoli rok osmih dni, da vrne italijanskemu narodu vse premičnine in nepremičnine svoje imovine, ki so nezakonitimi potom došle v njegovo posest. — (Flora je advokat in sin senatorja Flora, ki je bil župan v Turinu.) Ta predlog čeprav nima povsem resnega značaja, najbolje ilustrira današnje razpoloženje v Italiji.

BOJI MED POLJAKI IN RUSI.

LDU Varšava, 29. junija. (Brezlično.) Frontno poročilo poljskega generalnega štaba z dne 28. t. m.: Močni sovražni oddelki so napadli naše postojanke ob reki Černici, pa so bili odbiti s strojnimi in topovi. Naša prehoda je nenadoma napadla vas Jelani, premagala močne boljševiske čete, ujela več mož in zaplenila mnogo strojn. Severno od železniške proge Kalukowicze-Rezczyca so svažne čete pomnožene z novodošli ojačeni dvakrat napadle naše postojanke pri Boruski. Bile so odbite. V protinapadu smo ujeli štiri možje in zaplenili strojnico. Ob reki Uboreci boji pred našimi postojankami. Ko je sovražnik več dni brezuspešno poizkušal, prekoračiti reko Zlucz, se mu je posrečilo zavzeti naše postojanke in preiti na zahodni breg. Nasproti drugim vestem se mora ugotoviti, da je poljska vojska pred izpraznitvijo Kijeva porušila samo most čez Djeper, in sicer iz strateških ozirov.

DRAGINJSKI NEMIRI NA NEMŠKEM.

LDU Bremerhaven, 26. junija. (Dun. KU) V ranih jutranjih urah so nastali na trgih spodnje-vezerskih mest, v Bremerhavnu, Geestmünde in Lehe nemiri zaradi živ. Množica se je polastila prodajalnic in prodajala živila za 100 do 200 odstotkov pod vrednostjo. Žene iz delavskega in srednjega stanu so navalile na glavnih cestah v prodajalnice za živila. Razburjenost se je še povečala, ko so se pridružili manj vredni elementi; velike zaloge blaga so bile skrajno ogrožene. Nemiri so trajali še opoldne.

LDU Duisburg, 26. junija. (Dun. KU) Na tukajšnjem trgu za zelenjavo in sadje je velika množica prisilila znižanje cen za zelenjavo in sadje.

LDU Würzburg, 29. junija. (DKU-Wolff) Včeraj so bili tukaj težki draginjski izgrezi. Na Mestnem trgu je državna bramba streljala na množico, pri čemer je bila več mrtvih ali tekoče ranjenih. Množica je oplnila več trgovin.

LDU Berlin, 29. junija. (DKU-Wolff) Varnostna policija je davi takoj udušila

poizkus nekaterih glementov, povzročiti draginjske izgrede. Kolovodja, ki je baje iz Hamburga, je bil aretiran.

LDU Luebeck, 30. junija. (Dun. KU — Wolff) Danes je došlo tukaj do težkih draginjskih izgrezov. Množica je plenila, zlasti trgovine s čevlji. Varnostna policija je streljala na množico, ki je tudi oddala več strel. Dosedaj je ugotovljeno, da sta dva policijska uradnika precej ranjena. Tudi v množici je bilo več ranjenih. Nemiri se nadaljujejo.

LDU Berlin, 30. junija. (Dun. KU) Kakor javljajo listi, se je položaj v krajih, kjer so bili draginjski izgrezi, v splošnem izboljšal. Samo v Heidelbergu in Stuttgartu je ljudstvo zelo razburjeno. V Stuttgartu je množica plenila. Krvolitja ni bilo.

MADŽARSKA.

LDU Belgrad, 27. junija. Iz Budimpešte se brzojavlja, da je dosedanja madžarska vlada ponudila ostavko in da je parlament odgojen na negotov čas. Med prebivalstvom je velika razburjenost. Največ upanja, da sestavi novi kabinet, ima Bethlen, ki ima nastopni program: Garancije pravnega reda, ureditev financ, posebno ureditev vprašanja židov, katerih položaj je bil vsled belega terorja dosedaj jako ogrožen. Zadnja točka programa je izbojšanje vojnega in političnega položaja. Dosedanji ministrski predsednik se pogaja s strankami. Smatrajo, da bo kriza trajala deset dni. Kroziro glasovi, da se bo ustanovila vojska častniška diktatura in da se bo njej izročila oblast, ker se je pokazala njihova sposobnost v obrambi državnih interesov v inozemstvu.

UJETNIKI IZ ITALIJE.

LDU Belgrad, 29. junija. Vsled posredovanja naše vlade se je v zadnjem času pospešilo odposiljanje vojnih ujetnikov iz Italije. Poslednji transport s 310 ujetniki je došel v Dubrovnik pred nekoliko dnevi. Ujetniki izgledajo zelo slabo ter se vsi pri- tožujejo nad trpljenjem in mukami, ki so jih morali pretrpeti v Italiji.

Občni zbor JSZ.

REDNI OBČNI ZBOR JSZ

dne 29. junija 1920 v Jugoslav. tiskarni.

Zadnji redni občni zbor se je vršil dne 23. junija 1918. To je bilo še v dneh, ko je bilo jugoslovanstvo zločin. Potem smo molčali: ko je vrel v ljudstvu in izbruhnilo, ko so padali okovi, ko je vstala naša država. A bil je to čas neumornega dela, da se zbere v JSZ vse katoliško-socialno misleče delavstvo. Nevarnost po vojni je bila velika, da se ne odtuji solidni krščanski organizaciji izmozgani proletarijat, ki je — varan v svoji duši — zasovražil vse tradicionalno in ni bilo težko, užgati v njem sovraštvo baš do krščanstva. Nasprotniki so trpka čuvstva delavske mase tudi izkoristili in naperjali njeno sovraštvo na krščansko organizacijo. Kljub temu in baš radi tega, ker je bila preganjana in je zmagala v vseh položajih, je naša organizacija rasla mesec za mesecem na stotine. Tako je bilo na tem občnem zboru zastopanih 5176 članov, ki pa tvorijo komaj dobro polovico vseh redno plačujočih za l. 1919.

Občnemu zboru je predsedoval poslanec Joža Gostinčar. Na dnevnem redu so bila poročila, sprememba pravil, volitev odbora, slučajnosti.

Predsednik da besedo glavnemu tajniku A. Komlancu, ki poroča o delovanju organizacije. Povdarja, da se je število članov od leta 1918, do konca 1919 povečevalo. Naslednje številke kažejo notranje gibanje organizacije: sej načelstva je bilo l. 1918 skupno 12; l. 1919, pa jih je bilo 53; shodov je bilo preteklo leto 280; raznih vlog je šlo na vlado (posredovanja pri posameznih tvrdkah niso všteta) 1217.

Lansko leto je praznovalo kršč. soc. delavstvo srebrni jubilej svojega gibanja: proslavilo ga je s taborom na Šmarni gori, ki se ga je udeležilo čez 7000 ljudi.

Iz poročila blagajnikovega je bilo razvidno, da je Zveza žrtvovala velike svote v razne podporne namene, tako da je trpel že rezervni sklad.

Nato poroča posamezne skupine o svojem delovanju.

Sprememba pravil.

Predsednik preide na 2. točko dnevnega reda: Sprememba pravil, ter poda besedo Komlancu, ki predlaga sledeče spremembe:

§ 21. naj se glasi: »Za posamezne stroke, ki so v Zvezi zastopane, se osnujejo strokovni odseki s lastno samoupravo in s pravilnikom v okviru pravil JSZ. Zato je treba pooblastila načelstva, ki ga temu da v to svrhu občni zbor.«

§ 24. naj se glasi: »Občni zbor: ... č) določa vpisnino in prispevke, v kolikor ni v to pooblastil odbora v smislu § 21.«

§ 8. naj ima dodatek: »Načelstvo sme izbrati izmed sebe izvršilni odbor 7 članov za reševanje tekočih poslov. Seje izvršilnega odbora so sklepne ob navzočnosti 3 članov.

Vse spremembe so bile soglasno sprejete.

Cankar (Žiri) stavi predlog, da se naj § 22. prvi odstavek spremeni v toliko, da se vrši redni občni zbor vsako leto do konca meseca junija.

Predlog je bil sprejet.

Volitev odbora.

Izvoli se sledeči odbor:

Jože Gostinčar, poslanec; Fran Kremžar, urednik; Alojzij Kocmur, načelnik kons. društva; Jože Rutar, delavec v kolport. oddelku; Ivanka Kosec, delavka tob. tovarne; Janez Šmid, uradnik; Ivan Vrbovec, uradnik; Anton Komlanec, duhovnik; Fran Bratuš; Ivan Gostinčar, črkostavec; Srečko Žumer, črkostavec; Ivan Burkelj, železničar; dr. Andrej Gosar, poverjenik za soc. skrbstvo; France Pavlin, trg. soizrednik; Marija Kvasova, služkinja; Matija Sintič, delavec; Anton Marinček, revizor, Steier, železničar; Matija Škrbec, vikar; Urška Kattauer, delavka tob. tov.

Namestniki: Žitnik Anton, Sajovic Anton, Valand, Kralj Janko, Repovš, Erce, Sajevic, Novak Janko,

Nadzorstvo: Moškerc Miha, dr. Kolovec Franc, Kralj Anton, Besor Anton, prof. Bog. Remec.

Slučajnosti.

Občni zbor sklence na predlog Fr. Kremžarja sledečo resolucijo:

Vlada se pozivlja, naj ukrene vse potrebno, da se nemudoma izvrše volitve v bolniške blagajne, delavske zavarovalnice in bratovske skladnice. Volitve naj se vrše na podlagi poročil.

Na predlog Al. Kocmurja se sklence: Viničarji, poljski delavci itd., sploh vsi, ki stoje v meznem razmerju, naj se pritegnejo bolniškim blagajnam ter naj se jih zavaruje.

Delegata iz Zagreba prosita, da bi »Večerni list« v svoji strokovni številki prinašal tudi hrvaške članke.

Ker je bil s tem dnevi-red izčrpan, se je vsled pozne ure občni zbor sklenil. Delegatje so mogli odhajati z zavestjo, da Jugoslov. Strok. Zveza ni več ozka slovenska organizacija, da je njen razmah ne samo pronicil ves slovenski proletarijat, da se je razpela že preko Hrvatske, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in Hrvatskega Primorja — da steza svoje peruti preko meja, k tovarišem, sotrpinom, soborilcem: s tem raste njena sila, njena samozvest. Jugoslov. Strokovna Zveza stopa v svojem razmahu kot vredna soborilka v fronto krščanskega proletarijata — sveta.

ENKETA O DELAVSKI ORGANIZACIJI.

V torek, na dan sv. Petra in Pavla popoldne po obnem zboru se je vršila enketa o delavski organizaciji. Enkete so se udeležili vsi zastopniki skupin, ki so bili dopoldne na obnem zboru. Enketa se je bavila o razmahu delavske organizacije Jugoslovanske Strokovne Zveze. Vnela se je pri vseh vprašanih živahna debata. Vse se je sukalo okrog vprašanja, kako se naj prične s temeljito izobrazbo delavstva in delavskih voditeljev. Več misli da sklep. Tako se je tudi pri tem vprašanju po stvarni debati prišlo do sklepa, namreč: Naj se dela na to, da se čimprej osnuje socialno politična šola. To je bil prvi sklep enkete. Tu se vidi, kako nujna je tukaj ustanova, v kateri se bo delavec lahko, ako ga bo veselilo, izobraževal in se izpopolnjeval, da bo sčasoma dosegel tisto kulturno stopinjo, na kateri stoje že naši tovariši v Nemčiji.

Drugi sklep, ki se je napravil, je ta, naj organizacija posveča vso pozornost delavskemu tisku. Kakor vsak človek potrebuje telesne hrane, istotako je potreben tudi dušne hrane. Iste mu je pa možno zajemati le iz dobrega delavskega tiska (časopise, brošure, letaki itd.). Napravilo se je še več sklepov kakor tudi glede posameznih organiziranih strok in njih gmotne strani itd. Enketa se je zaključila ob 6. uri popoldne. Trajala je 3 in pol ure in bi še dalj časa, ako bi zastopnikom ne bilo treba na vlak. Vsa izvajanja so se zasledovala z velikim zanimanjem od strani zastopnikov skupin. Enketa je velike važnosti za krščansko socialni pokret v Jugoslaviji. Ni nam treba in nam tudi ne hasne, ako gledamo nazaj, temveč treba nam je, da gledamo naprej v bodočnost. In ravno končana enketa se je bavila s tem, kako povzdigniti organizacijo v bodoče, da bo zadostila razmeram in potrebam delavstva. Takšni dnevi, kot je bil 29. junij, so pomembni in želeli bi, da bi se v kratkem sklical zopet enak posvet. Pričnimo s temeljitim delavskim izobraževalnim delom, in naš trud ne bo zaman. Utrdili bomo naše vrste, da bomo tudi v ofenzivi tako uspešni kot smo bili v defenzivi! Bog daj srečo!

25 letnica delavske zadruga.

Veliko kovinarsko podjetje, edino, ki je v rokah delavstva, je prva žebljarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamnigoric. Ta delavska zadruga obhaja dne 4. julija svoj 25letni jubilej. Tudi ta zadruga, ustanovljena l. 1895., je delo dr. Kreka.

Spored jubilejne slavnosti je naslednji:

Dopoldne: Ob 9. uri sprejem gostov, od 9. do 10. uro ogled trga in zadruga tovarne;

ob 10. uri slovesna sv. maša pri »Kapelici«;

ob 11. uri slavnostno zborovanje;

po zborovanju promenadni koncert; ob 1/2. uri skupno kosilo.

Popoldne: Ob 3. uri velika ljudska veselica pri pogrnjenih mizah pred in v zadrugašnih prostorih oziroma na »Ljudskem odru«.

Spored veselice: Posamezni prizori iz narodnih iger: »Rokovnjači«, »Revček Andrejšček« in »Deseti brat«. Burka enodjanka: »Damoklejev meč«. Govori, deklaracije, petje, godbatelovadba. — Srečlov. šaljiva pošta itd.

Vstopnina k veselici: Zadruga člani in njih družine prosti; za druge po 5 kron, otroci v spremstvu staršev 1 K.

Za okrepčila bo dobro preskrbljeno. Sodeluje orlovska godba iz Sela in Prosvetno društvo v Kropi.

Delavski shodi.

Shodi v nedeljo, dne 4. julija, se vrše:

V Ljubljani za tobačne vpkojence ob 3. uri popoldne.

V Št. Janžu v Rožu prigodom Orlovskega tabora.

V Kropi slavnostno zborovanje o priliki 25 letnice zadruga.

V Žireh ob 4. uri popoldne shod »Delavske zveze«.

Na Prevaljah, v Guštanju, v Mežici shodi »Delavske zveze«.

V Št. Joštu nad Vrhniko shod čipkaric.

TOBAČNA UPRAVA.

LDU Beograd, 29. junija. Ker se bo pridelovanje tobaka povečalo, hoče uprava državnih monopolov osnovati nova skladišča in organizirati prodajalnice v Vojvodini in v ostalih delih naše države

Politične novice.

+ Kratka slava kancelarpara. Kakor poročajo iz Beograda, so številni protesti in ostra kritika v časopisu demokrat pokvarili vse veselje nad kancelarpara. Ta paragraf ne bi zadel samo duhovnikov, ampak tudi učitelje in uradnike, med katerimi imajo demokrati največ svojih pristašev. Kancelarpara torej ne bi bil samo reakcionarno, nasilno sredstvo, ampak tudi dvorezen nož. Demokrati se zato pripravljajo, da ga vržejo raz krov, češ, da to sploh ni bil nikoli predlog celga kluba. V razpravi v parlamentu bo tudi demokratiški govornik govoril proti kancelarpari. Demokratska doslednost.

+ Razdejanje — zaveznik komunistov. Nedavno so imeli komunisti v Regensburgu zborovanje, na katerem je govoril socialist Eisenberger med drugim takole: »Govore o obnovi in pozidavi. O tem seveda ne more biti nobenega govora. Ne obnova, ampak mi imamo interes na razdejanju. Trenotne slabe razmere so za našo stvar ugodne. Tega trenutka ne smemo zamuditi. Ako ga zamudimo, se bo meščanska država zopet okrepila in leta in leta ne bomo mogli doseči idealnega cilja, ki ga je dosegla Rusija (!) ali pa morda sploh nikoli. Treba je ustanoviti napadalne skupine, ki bodo delale s terorjem. Buržuazija je strahopetna, treba jo je le dobro zgrabiti, pa bomo kmalu na cilju.« Tako poroča »Bayr. Kurier«. — Da buržuazija ni ravno korajžna, to vemo. Toda tudi komunisti naj bi o strahopetnosti raje ne govorili, ker ima svet že preveč zgledov za to, kako so komunistični voditelji hrabri samo dotlej, dokler se čutijo varni, kakor hitro pa preči nevarnost, zlezejo pod posteljo ali pod klavir. Ne, junakov komunizem ne rodi, pač pa rablje. V boju z njimi ni treba toliko hrabrosti kakor čuta za dostojno družbo.

+ Tretja internacionala in evropsko delavstvo. Na delavski konferenci v Scarboroughu je angleško delavstvo z 2 milijona 940.000 glasovi odklonilo pristop k III. internacionali; za pristop je bilo 225.000 delavcev. — Španski socialistični kongres v Madridu se je z 8000 glasovi proti 5000 glasovom izrekel za pristop k III. internacionali. Velika večina tudi socialističnih delavcev torej ne mara za boljševizem.

+ Ljeningovih deset zapovedi. Ljening je poslal nemškimi neodvisnim socialistom v ravnanje deset točk, izmed katerih posnemamo: 1. Diktatura mora pridobiti revolucionarno predstava. Z diktaturo se potem dobi večina, ne pa obratno, da bi se z večino dobila diktatura. 2. Diktatura pomenja uporabo sile. 3. Kdor danes obsoja meščansko vojno in se plaši pred njo, je reakcionaren. 4. Diktatura-proletariata in oblast svetov zahteva, da se razbije državni aparat tudi tedaj, če je republikansko-demokratičen. 5. Vsaka revolucija je izredna, radikalna kriza, ki zahteva od nas največje žrtve. 6. Dopustiti svobodo tiska in zborovalno svobodo bi se reklo, dati buržoaziji pravico, da zastuplja javno mnenje. 7. Samo z razlastitvijo razlaševalcev je mogoče pridobiti mase izkoriščanih. 8. Razlastitev se ne sme izvršiti potom reform, ampak potom zaplembe. — Kakor se vidi, zaupa Ljening samo sili in nasilju. Kako bo takrat, ko se mu bo vračalo s to mero? Radovedni smo, kaj bodo komunistični antimilitaristi rekli k temu, da Ljening tako proslavlja vojno, ki jo preklinja ves svet.

+ Razpust nove avstrijske vojske? Dunajski »Parlamentskorrespondenz« vé poročati, da bo reparacijska komisija zahtevala, da Avstrija svojo novo armado razpusti. To v prvi vrsti iz političnih razlogov (ker so jo socialni demokrati ustro-

jili kot razredno vojsko), potem pa tudi zaradi prevelikih stroškov, ki jih nalaga državi njeno vzdrževanje. Ententa je sedaj baje pripravljena dovoliti Avstriji, da si osnuje milico.

+ Dunajski katoličani za svoje pravice. Dne 27. t. m. se je vršil na Dunaju velik javen nastop katoliško mislečega prebivalstva. Pred rotovžem je zborovalo nad 10.000 ljudi, ki so enodušno zahtevali za katoličane polno svobodo veroizpovedanja in pravico do samoodločbe v vseh kulturnih vprašanjih, dalje varstvo katoliškega zakona in javne katoliške šole.

+ Socialnodemokratični pojmi o vzgoji. V nižjeavstrijskem deželnem zboru so te dni razpravljali o preskrbi mestnih otrok na deželi začasa počitnic. Pri tej priliki je neki krščanski socialc zahteval, da morajo otroci, ki bodo na počitnicah, hoditi v cerkev. Takoj se je oglasil proti socialist Maks Winter, ki je rekel, da smatrajo soc. demokrati za nenravno, sititi katoliškega otroka v cerkev, ako noče iti sam. Ravnotako se pa otroku ne sme braniti, ako hoče iti v cerkev. Na medklc, da otrok še ne zna samostojno soditi, je rekel Winter: »Ako se otrok ne zna samostojno odločiti za cerkev, je to znamenje, da zanj verá še nima nobene vsebine, zato naj se raje ne pušča v cerkev.« Po tej logiki bi otroka tudi nihče ne smel siliti, da se uči brati, pisati, računati in drugih šolskih predmetov, kajti ako se noče sam od sebe učiti, je to znamenje, da vse te stvari nimajo zanj še nobene »vsebine«. Ravnotako ne bi smeli otrok siliti k dobrim maniram, koristnemu delu in raznim potrebim opravkom. Po tej logiki bi se morala vsaka vzgoja in vsak pouk nehati, kajti vsak, kdor le malo pozna otroke, ve, da bi brez pritiska v tej ali oni obliki ne hodili v šolo in ne storili veliko dobrega. Človeška narava je pač taka, da se brani vsakega napora in vseh vezi. Na vsak način: ako se otroka ne sme siliti v cerkev, se ga ne sme niti v šolo; otrok naj ravna v vsem po svoji lastni sodbi in volji. Človeštvo se bo potem razvijalo z bliskovito brzino — nazaj in v 50 letih bodo postale šole in tiskarne redkeje nego so bile pred pol tisočletjem. Da, socialna demokracija ima res malo pojma o pravi vzgoji mladine!

Dnevne novice.

— Nagla smrt tovariša. Borovlje. Nagloma je umrl v vlaku v Jesenic od Podroščice znani pevovodja borovelskega pevskega zbora A. Prek. Pri zadnjem izletu kršč.-soc. delavstva v Vetrinje je še s svojim izvrstno izvežbanim pevskim zborom vneto sodeloval. Za našo organizacijo v Borovljah je prezgodnja smrt rajnika velika izguba. Star je bil 32 let in zapušča vdovo z dvema majhnima otročicema. Pokoj njegovi duši!

— Razpisana mesta poštih praktikantov. Štev. 29415-Ia20. Glasom odloka kr. ministrstva za pošto in brzojav z dne 15. junija 1920 štev. 20355 je v območju poštne in brzojavne ravnanja v Ljubljani razpisanih 448 mest poštih prometnih praktikantov. Predpogoji za sprejem v to službo so: 1. Dovoljena srednja ali tej enakovredna šola z zrelostnim izpitom, 2. jugoslovansko državljanstvo, 3. državljanstva in moralna neomadeževanost, 4. doseženo 18 starostno leto, 5. dokaz telesne in duševne sposobnosti (spridevalo okrajnega zdravnik) in 6. dokaz, da je prosilec zadostil vojaški službeni dolžnosti (18 mesecev aktivne službe). S prilogami opremljene in kolkovane prošnje naj se vložijo pri poštne in brzojavnem ravnanstvu za Slovenijo v Ljubljani.

— Tržič. Tržiško delavstvo se udeleži sv. maše v Ovišah pri Podnartu, ki bo ob pol 9. uri dopoldne ob priliki romanja k Sv. Lenartu.

— Orlovsko tržiško okrožje je imelo minul nedeljo veličastno slavlje. Bila je telovadba na Slapu na lepo z mlaji in zelenjem ovenčanem prostoru. Udeležnikov obilo. Sosednji odseki, zlasti škofjeloški in jeseniški, sta poslala mnogoštevilno zastopstvo. Nastopile so Orlice in naraščaj. Krašen je bil sprevid s kolodvora po trgu; na čelu Orli na konjih, za temi jeseniška godba, ki je svirala tudi med sv. mašo na trgu. Tudi narodne noše smo opazili v sprevidu. Po javnem nastopu telovadcev se je razvila ljudska veselica, ki je bila istotako izborna obiskana. Pri tej je pozdravil predsednik Orla g. Žužek vse tiste, ki so pripomogli do te sijajne prireditve. Predsednik Orlovske zveze brat Pirc iz Ljubljane je v lepem govoru pojasnil pomen telovadnih organizacij. Orel se širi v Tržiču in kmalu bo v njegovem taboru zbrana vsa boljša mladina, Bog živi!

— Tržič. Člani in članice naše skupine so se mnogoštevilno udeležile sprejema regenta Aleksandra. Uvrščeni smo bili pri izobraževalnem društvu sv. Jožefa. Nekaj članic je nastopilo v narodnih nošah. Regent si je ogledal tovarno Kozina in na povratku predilnico. V obeh tovarnah je bilo delavstvo pri strojih.

— Orlovski tabor v Št. Janžu v Rožu. Bratje in sestre! V nedeljo dne 4. julija 1920 vsi na veliki orlovski tabor, ki se vrši v Št. Janžu v Rožu. Govori več govornikov. Po taboru se vrši slavnosten nastop bratov Orlov, Orlic in naraščaja in vseh odsekov iz Kranjske in veselica, pri kateri koncertira godba Delavskega društva z Jesenic. — Spored: Ob deveti uri jutraj sprejem bratov iz Kranjske na kolodvoru na Bistrici v Rožu, nato se skupno odkoraka v Št. Janž na prostor, kjer se bo vršil tabor, kjer se bo brala maša na prostem, po maši tabor. — Popoldan ob 2. uri nastop pred cerkvijo, odkoder se skupno odkoraka na telovadiški prostor, kjer bodo nastopili telovadci po telovadbi. Veselica, šaljiva pošta, srečlov in drugo. — Bratje in sestre, pohitite ta dan vsi v Št. Janž! — Orel, sin Roža, Vas vabi in Vam kliče Bog živi! — Odsek.

— Orlovski dan pri Dev. Mar. v Polju. Nad vse veličastno se je vršilo orlovsko slavlje. Veliko telovadišče je bilo okrašeno z mlaji in venci, ravno tako veselilni prostor na društvenem vrtu. Naši ljudje so okrasili hiše z zastavami. Za domačo orlovsko godbo je korakalo korporativno samih domačih Orlov, Orlic, naraščaja, gojenk okoli 130 k sv. maši, katero je daroval predsednik Orlov g. kaplan. Po sv. maši obhod z godbo. To je bilo nekaj krasnega! Sprevid je otvoril oddelek Orlov jačačev v krojih in v narodnih nošah. Sprevid je zaključil okusno okrašen voz z g. Demšarjem na čelu, kateri je veliko pripomogel k lepemu vspehu. Nad vse prisrčen je bil sprejem ljubljanskih Orlov in drugih gostov. Po popoldanski službi boji se je začel polniti velikiški prostor na telovadišču. Okrog 2000 gledalcev je posetilo telovadbo. To pa brez velike reklame. Izvrstno je uspela telovadba, ljubko so proizvajali vaje naši malčki. Vaje vadiškega zbora zaslužijo največjo pohvalo. Nekaj krasnega je bila orodna telovadba. Splošna sodba pa je: Kaj takega zamore res samo Orel. Hvala ljubljanskim bratom, ki so pripomogli k tako lepo uspešni prireditvi. Do zadnjega kotička se je napolnil veselilni vrt pred domom. Veliko gostov je moralo oditi. Neprisiljena je bila zabava. Tako je minil dan dela, veselja in zabave. Pokazali smo, kaj zmoro orlovski ideja. Za telovajstvo takih duševnih revčkov, ki so jim naše naprave napotili, se ne zmenimo. Mi gremo preko njih. Bog živi!

— Tolovajstvo pri orlovski prireditvi v D. M. v Polju. V noči na nedeljo dne 2. t. m. so fantje Kožuh Franc, Gostinčar Janez, Tome Janez v družbi drugih popivali v gostilni g. Avg. Kuharja v Vevčah pozno čez polnoč do 2. ure. Pijani pridejo na telovadišče, kjer so naši fantje stražili, hoteli takoj začeti svoje tolovajsko početje. Naši so jih mirili. Med kričanjem se je nabralo veliko ljudi, ki so bili priča divjanju. Pretila je velika nevarnost. Le potrpežljivosti naših se je zahvaliti, da ni prišlo do krvoprelitja. Tolovaji so vprico ljudje dobiili neke tudi žago. Po večkratnem klicanju so prišli tudi orožniki, ko je bilo že prepozno. Sedaj pa vprašamo? Kedo je kriv tega početja? V prvi vrsti liberalni gostilničar, ki daje pijačo tem nočnim razgrajcem. Okrajno glavarstvo naj pa gostilničarja poduči da ob 2. ponoči ni dovoljeno točiti, ter tako krsiti postave.

— Splošno zborovanje nemških katoličanov. Centralni odbor za katoliške shode na Nemškem je sklenil, da se spride ganih razmer tudi letos še ne skliče generalni katoliški shod, pač pa se bo vršilo zborovanje zastopnikov vseh katoliških društev v Nemčiji, in sicer dne 14. in 15. septembra t. l. v Würzburgu.

— Za olomuškega nadškofa bo glasom »Čecha« po vsej priliki imenovan bivši državnozbornski poslanec prošt Stojan.

— Šolska reforma v Avstriji. Državni tajnik za pouk v Avstriji, socialni demokrat Glöckel je izdelal nove učne načrte za ljudske šole. V njih si je prisvojil precej načel prejšnjega dunajškega pedagogija, ki so se tekom desetih let v praksi izvrstno obnesla. Razen teh je pa uvedel Glöckel mnogo novotarij, ki še niso preizkušene in ki bi po izjavi pedagogov izpremenile šolo v igrišče. Proti tem novotarijam se je na zadnjih okrajnih konferencah na Dunaju izrekla velika večina učitelstva, dasi je socialnodemokratično učitelstvo z vso silo delalo na to, da bi učitelstvo nove učne načrte sprejelo brez ugovora. Kakor je uradno napovedano, se morajo novi učni načrti v polnem obsegu uveljaviti že z bodočim šolskim letom.

— Zdravniki štrajkajo v Lincu. Niso se mogli pogoditi z bolniško blagajno, vsled česar je s 1. julijem nastopilo brez-pogojno stanje. Zdravniki zahtevajo od bolnikov honorar.

— Preveč zdravnikov. »Deutsche Medizinische Wochenschrift« opozarja na preveliko naraščanje števila zdravnikov na Nemškem. Že danes pride na vsakih 150 prebivalcev po en zdravnik. Tačas na studira medicino 22.000 oseb, med temi 2000 žensk. V nekaj letih bo torej poskočilo

število zdravnikov na Nemškem na 50.000 članov ter bo prišel že na vsakih 1000 prebivalcev po en zdravnik. Nastalo bo vprašanje: kako pomagati zdravnikom?

— **Konec avstrijske železne industrije na štajerskem.** »Tagespost« poroča, da so pred kratkim ugasnili zadnji štajerski plavž, ker ne morejo dobiti s Češkega potrebne koks. Sedaj mora Avstrija, namesto da bi železo izvažala, istega se za svojo rabo kupovati v inozemstvu, predvsem na Češkem. Tu pa so pravkar zvišali ceno železu za 200 čeških ali 800 avstrijskih kron pri meterskem stotu in napoveduje se še nadaljnje zvišanje. Razen tega je delo v Avstriji dražje nego drugod in ker se je tudi kurz avstrijske krone zvišal, so postali avstrijski železni izdelki za inozemstvo odločno predragi. Skoraj vse zunanje naročbe so se razveljavile. Na domače kupce pa avstrijska železna industrija radi splošnega obubožanja ne more računati. Podjetja so začela v masah odpuščati delavce, ki se bodo začeli izseljevati. To je, zaključuje list, konec avstrijske železne industrije in več — to je gospodarski polom Avstrije.

— **Rekruti 1. 1899.** Uradno poroča dopisni urad iz Beograda: Vojni minister bo pozval v vojaško službo vse mlade rekrute letnika 1899, ki so bili pri zadnjih nateborih proglašeni za sposobne. Začelo je že razdeljevanje v posamezne edinice. Od osvobođenja in zedinjenja imamo torej že tretjo partijo rekrutov v vojaški izobrazbi.

— **Cene v Beogradu.** Razen sladkorju in kavi se cene v Beogradu doslej niso pridno znižale. Blago za perilo na debelo je po 15—16, finejše po 18—20 dinarjev meter. Samo par manjših trgovcev, ki imajo novo blago, prodaja nekaj cenejše.

— **Sveti starišev na dunajskih šolah in socialna demokracija.** Že nekajkrat smo poročali, kako skušajo socialni demokrati na Dunaju svete starišev na šolah izkoristiti v svoje strankarsko-politične namene. Sedaj se je pripetil nov slučaj. Načelnik sveta starišev na neki šoli v 9. okr. čelnik sveta starišev na neki šoli v 9. okr. ni bil všeč načelniku krajnega šolskega sveta — socialnemu demokratu; mož je bil sicer izredno delaven in pošten, vendar je bil sicer izredno zaupen vseh tovarišev v svetu brez razlike plemena in političnega prepričanja, toda bil ni socialni demokrat, ampak krščanski socialc. Načelnik krajnega šolskega sveta je začel rovariti in hujskati proti njemu. Načelnik sveta starišev je zato na sestanku starišev podal ostavko, z njim vred pa tudi 11 drugih svetnikov, tako da so ostali v svetu samo štirje socialni demokrati. Dunajčanom je socialne demokracije očitno dovolj.

— **Ribištvo v Avstriji.** Od 23. do 25. julija t. l. se bo vršilo v Salzburgu ribiško-gospodarsko zborovanje, na katerem bodo zastopane vse avstrijske dežele. Na dnevnem redu so poročila o sestavi katastra ribnikov, o ribiškem zakonu, o vprašanju razlastitve, o ribiško-gospodarskih odnosih s sosednimi državami, ribiškem poklu itd.

— **Družena srbska pravoslavna avtokefalna cerkev.** Regent je podpisal ukaz, s katerim se proglašajo zedinjenje vseh pravoslavnih cerkvenih oblasti v naši kraljevini v eno samostojno zedinjeno srbsko pravoslavno cerkev.

— **Spomenik Jovi Zmaju.** Te dni odkrijejo v Rumi spomenik srbskemu pesniku Jovi Zmaju. Spomenik je bilo začetkom svetovne vojske madjarsko vojaštvo odstranilo in skrilo, a ga je neka srbska rodoljubinja izsledila in dala skrivoma prenesti v svojo hišo. Sedaj bodo spomenik zopet postavili. Ob odkritju bo govoril Branislav Nušić.

— **Kongres hrvatskega obrtnega narajanja.** Hrvatski radiša (društvo za obrtno in trgovske vajence) priredi prihodnji mesec v Zagrebu svoj kongres. Ob tej priliki se prirede razne razstave in predavanja. Sodelovalo bo tudi društvo jugoslovanskih pomorščakov (razstava in predavanja) in kmetijske gospodarske zadruge.

— **Ruska gimnazija v Zemunu.** Iz Beograda: Rusi, ki stanujejo v Beogradu in sploh v Jugoslaviji, so prosili ministrstvo prosvete, da se jim odobri otvoritev ruske gimnazije v Zemunu, v kateri bi se razen ruskega jezika in drugih predmetov učil tudi naš jezik, naša književnost in zgodovina. Prošnja se je poslala prosvetnemu odseku in bo najbrže odobrena.

— **Kmetijsko društvo za Srbsko vojvodino se snuje v Novem Sadu.** Društvo ne bo politično.

— **Lakota v ječi.** Minuli ponedeljek so se zaslili iz zaporov deželne sodišča na Dunaju stoteri klici: »Lačni smo!« Pred poslopjem so se začeli zbirati ljudje, iz poslopja so neprestano doneli klici: »Lačni smo!« Hrpu je trajal do polnoči, ko se je v šestih avtomobilih pripeljalo tristo redarjev, ki so odšli v sodnijo. Tedaj je nastal zopet »red«.

— **Brzjavne pristojbine za Češkoslovansko.** Počeniši s 1. julijem t. l. je v brzjavnem prometu s Češkoslovansko pristojbina za eno besedo 24 par ali 96 vin, minimum 2 din. 40 par ali 9 K 60 vin. Za časopisne brzjavke se plačuje za 50%

zrižana pristojbina. Minimum 2 din. 40 p. ali 9 K 60 vin.

— **Valute dne 29. junija na zagrebški borzi:** 1 dolar 61 K; 100 avstrijskih kron 47 K; 100 carskih rubljev 120 K; 1 napoleon 280 K; 100 nemških mark 175 K; 100 rumunskih lejev 173 K; 100 italijanskih lir 430 K; 100 češkoslovaških kron 150 K.

Ljubljanske novice.

— **Ij Razstava čipkarskih del.** Na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 3, v II. nadstropju, je otvorjena skromna razstava učnih del zavoda in čipkarskih šol na Slovenskem do nedelje opoldne, 4. julija in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Osrednji zavod za žensko domačo obrt obstoji šele 4 mesece.

— **Ij »Učiteljica«.** komedijo v treh dejanjih, je »Danica« vsled nastalih ovir preložila na 1. julij (četrtek) Začetek ob 8. uri. Ljudski oder. Predprodaja vstopnic v trgovini Ničman.

— **Ij Na ljubljanski univerzi** kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev so za študijsko leto 1920-21 izvoljeni: za rektorja: dr. Rikard Zupančič, profesor matematike na tehniški fakulteti, za dekana filozofske fakultete: prof. dr. Ivan Prijatelj, za dekana juridične fakultete: prof. dr. Gregor Krek, za dekana medicinske fakultete: prof. dr. Alfred Šerko, za dekana tehniške fakultete: prof. dr. Makso Samac, za dekana teološke fakultete: prof. dr. Aleš Ušeničnik.

— **Ij Seja Nove založbe** bo jutri ob 8. uri zvečer v uredništvu »Slovenca«. Vsi odborniki naj se seje udeležijo.

— **Ij Glasbena Matica.** Konservatorij. Gogenci, ki želijo jeseni vstopiti v konservatorij ali dramatično šolo, pa so se v poletnem terminu vpisali, naj pridejo k sprejemnemu izpitu v soboto, dne 3. julija opoldne ob 10. uri ali popoldne ob 3. uri v dvorano Glasbene matice v Vegovo ulico 7. II.

— **Ij Glasbena Matica.** Pevce in pevke naj prosijo odbor, da pridejo danes v petek, 2. VII. zvečer ob 8. uri k važnemu posvetovanju zaradi izleta na Koroško v Glasbeno Matico.

— **Ij Glasbena Matica.** Redni letni občni zbor Glasbene Matice se vrši v sredo, dne 14. julija 1920 ob 8. uri zvečer v dvorani Glasbene Matice s statutarčnim dnevnim redom. — Odbor.

— **Ij Prošnja.** Namizni prtiček, na katerem je stala pogača škofjeloške ženičevske skupine, naj pošlje oni, ki ga je shranil, odseku za narodne noše, deželni muzej, Bleiweisova cesta. Prosimo!

— **Ij »Kčeti« na ljudski veselici pri Koslerju.** Na Vidov dan jutraj ob pol 5. uri je »pospravljal« na Koslerjevem vrtu Nikolaj Ogrič pri paviljonih žarnice. Pri tem je »sunil« 6 m dolgo plahto in 2 pet metrov dolgi slovenski zastavi. Pri svojem poslu pa ni imel sreče: policija je Ogriča aretirala in mu odvzela ukradene reči, katere so vredne 2000 kron.

— **Ij V soboto 26. junija t. l.** se je izgubila večja svota denarja z listnico vred pred poslopjem deželne vlade. Ker denar ni bil last dotičnega, se prosi najditelj, naj ga vrne proti dobri nagradi na policijo ali pa upravištvu tega lista.

Tobačno delavstvo.

SHOD TOBAČNIH VPKOJENCEV.

V nedeljo ob treh popoldne se bo v dvorani »Ljudskega doma« vršil velik shod tobačnih vpkojencev.

Na dnevnem redu so draginjske zahteve ter nov položaj vpkojencev pri novi pragmatiki.

Dolžnost vsakega tobačnega vpkojenca je, da se shoda gotovo udeleži. Le z veliko udeležbo bomo svojim zahtevam dali potrebnega poudarka!

Na svidenje!

Kovinar.

Guštanj. Pričelo se je tudi za našo skupino novo življenje. Dosegli smo prav lepo število z vsaj enim delom. Prestati je bilo treba mnogo šikan od nasprotnikov, vendar šteje naša skupina že danes nad 80 članov. Skupina je skupno s prevalskim »Slov. katol. delavskim društvom« priredila izlet k svetemu Križu v Sp. Dravogradu. Delovanje skupine se je raztegnilo tudi na posredovanje in je žela tudi uspehe. Delo skupine bo sedaj tem ejše, ker je vsje zaslonba. Zatorej na delo!

Bravljce. Naša skupina je bila ustanovljena 29. junija 1919, članov šteje 50. Skupina je priredila dva snoda, 3 predavanja, 12 sej. Skupina je pričela tudi na prosvetnem polju, priredila je 5 predstav. Kakor povsod, tako tudi pri nas, ni manjkalo nasilja od strani socialnih demokratov, ki smo ga pa prestali in sedaj imamo mir. Veliko dela nam da sedaj plebiscit, ko ko bo enkrat ta končan, potem bo pa delo pri skupini rastlo.

Predilniško delavstvo.

Dugaresa. Največa tvornica tkanine i pamučne robe u cijeloj Jugoslaviji — ona u Dugoresi kraj Karlovca, već je tri puna tjedne bezposlena — u štrajku. Prilike ovdješnjeg radništva tako su žalosne, da je čudnovata strpljivost, kojom su dosada podnašali radnici svoje jedno stanje te su istom sada počeli tražiti poboljšanje. Pa doista je i posljednje vrijeme! Plaće su radništva tako miserne, da im je to premalo za življenje, a dosta za neprestano gladovanje! Približno ću ih spomenuti, a ljudi dobra srca neka sami sude dalje. Jedan obični radnik u toj tvornici dobiva na tjedan 80—116 K, a bolji radnici — takozvani majstori — dođu na tjedan čak na 140—150 K! Neznam dali i koji dođe više od 16 K na tjedan! S time neka sirotinja živi, neka hrani i odijeva sebe i obitelj! Ima radnika i sa 43 K na tjedan! Na početku se štrajka ravnateljstvo tvornice sablažnjavalo nad taboženim pretjeranim zahtjevima radništva; jer da imade radništvo stan naravi, svijetlo i druge ugodnosti u kenzumu, što ga sama tvornica uzdržuje. S toga je odbilo svako pogadjanje sa radništvom, misleći, da će se radnici prestrašiti i vratiti na posao. Ali radništvo je ustrajalo, tražeći da se mu povisi plaća, tako da bi radnici po klasama dobivali 4 do 9 K na sat, ali do danas još nije ništa isposlovalo. Tvornica misli, da će glad i druge jadi vratiti radništvo na posao, pa ni najmanje ne žali, što i onako iscrpljeni radnici svaki dan prevale 16 km do Karlovca, da tamo nađu zarade i da se prežive kroz ovu vrijeme bezposlenosti. Naravski — si gladnomu ne vjeruje — tako ni kapitalizam siromašnom radniku, pa ga ne boli, da radnik strada. Sva je sreća, da radnici dobivaju potporu u svojim organizacijama, pak ih ove pomažu u borbi za život, koga im crpi nemilosrdni kapitalizam. Inače bi morali umirati od glada. Nas vrlo čudi, da se jedno takovo poduzeće, kao što je ova tvornica, može tako nekalvalirski ponašati prema onima, od kojih živi, a još više nas čudi, da naša zemljana vlada u Zagrebu nema srca za razvitak pamučne industrije u našoj zemlji, a ni za onu siromašnu raj, koja tu najviše strada, a mora da visi o milosti i nemilosti pojedinaca, koji se na njezinim žuljevima obogaćuju! — Na koncu spomenut ću još povišicu, što ju je obećala tvornica radništvu. Dosada je svaka radnička osoba dobivala na tjedan 12 dekama masti, a tvornica je blagodarno obećala, da će dati 3 dkg više! Jednako je do sada snaka radna osoba dobivala na dan 35 dkg kruha, a sada će moći da dobije ½ kg — naravski — na račun svoje bijedne plaće, koja bi ostala ista, kao i dosada. To znači, da radnik, ako hoće i ako ima — može i onaj posljednji novčić dati u tvornički konzum za dva samo životna artikla — a žena, djeca, i on — mogu tako biti bez drugih stvari, jer je to storereno samo za one, koji su sretni, da ne moraju po mračnim tvorničkim radionicama služiti žuhki svagdanji krušac. — To su samo kapitalisti!

Usnjar.

Ze zadnjič smo poročali o zadevi usnjarjev. Danes pa je pripomniti prefriganost podjetnikov. Celoten položaj se je spremenil v toliko, da so tovarnarji uveljavili tisto točko pogodbe, v kateri je zapopadeno, da se odtegne družinska doklada tistim, ki imajo posestava. Vsled tega dogodka je dala »Zveza usnjarjev« »Zvezi industrijalcev« odloga 4 dni, da se izjavi v imenu podjetnikov, kaj misli ukreniti. Sedaj je odvisno delo organizacije od odgovora. Kakoršen bo odgovor, tako se bo potem pa ukrenilo. Krajevne skupine »Zveze usnjarjev« dobe tozadevne informacije v okrožnicah.

Železničar.

Shod krščansko mislečih železničarjev! Število članov raste, rastlo bi še bolj, da bi bilo smotrene orientacije v »Prometni zvezi«. Nešteto je še železničarjev, ki so strogo krščanskega prepričanja, pa so organizirani v liberalni »Zvezi Jugosl. železničarjev« ali pa v komunistični organizaciji. Tem in mnogim treba povdariti, da »Prometna zveza« na temelju krščanskih načel zasleduje v socialnem oziru pravtako korist delavstva kot druge organizacije, razlikuje jo pri tem le to, da hodi gotovo zasnovana pota in ne tava po zraku praznih obljub. Razmah je »Prometni zvezi« gotov; treba le, da njeni člani oživijo, da postanejo malo bolj bojevit. Učiti bi se morali od nasprotnikov, ki ravno s svojim brezsrčnim napadalnim duhom uplašijo tolike. Ako se bo vsak naš član zavedal dolžnosti, da agitira, da pobija nasprotno, potem postanemo močna bojna organizacija krščanskih načel, kar je naš namen. Ni dovoljno, da čepimo — če nas te še toliko! — kot pohlevna družba sku-

paj in sklepamo o prihodnji veselici in prihodnjem izletu. Ognja v naše vrste — bodimo bojevit!

Shod krščansko mislečih železničarjev se vrši dne 11. julija ob 10. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje.

Železničarji, ki mislite krščansko in ne prodajate v hlapčevstvu tega svojega krščanskega prepričanja lepim obljubam komunistov ali pa iz strahu pred liberalno gospodo Zvezarskih uradnikov — pridite vsi!

Seja »Prometne zveze« bo v sredo, dne 7. julija ob pol 8. uri v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje.

Popravek. V eni zadnjih števil se je vrnila neljuba pomota, da namreč znaša mesečna članarina pet kron. To popravljamo v toliko, da je članarina na mesec štiri krone ter se bo vsem, ki so poslali več, to vračunalo v prihodnji mesec.

Skupinam v vednost! V krajih, kjer so člani skupin železničarji, naj se zanje vodi poseben razvidnik. Ako je deset ali več članov, tvorijo ti svojo skupino in imajo svoj odbor. Ta odbor vodi vse blagajniške in tajniške posle ter dopisuje naravnost s »Prometno zvezo«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna, II. nadst. Kar se tiče sestankov in organizacijskega dela, naj skupina »Prometne zveze« dela vzajemno s tamošnjo skupino.

»Ima vremena.« Na ukaz ravnateljstva v Zagrebu so se nujnim potom pobrale slike od uslužbencev za nove legitimacije že meseca marca. Mnogi od njih so oddali slike iz starih legitimacij, ker radi »nujnosti« ni bilo časa, preskrbeti si novih. Dolgo časa so v Zagrebu kovali nove legitimacije, končno so jih vendarle izklesali, da so jih sli deloma poslali — na ogled, vendar še danes po preteku treh mesecev nima en del uslužbencev oziroma njih družinski člani novih legitimacij. Nerazumljiva modrost vlada pri ravnateljstvu v Zagrebu. Rok za dostavitev prošnje je bil do 25. marca, in sicer s tem dnem bi morale biti že pri ravnateljstvu v Zagrebu. Uradi so dotični ukaz dobili 23. marca, torej dva dni prej. Ni se čuditi torej, da so se slike oddajale brez pomisleka iz starih legitimacij, čuditi pa se je, da ravnateljstvo niti v teku treh mesecev ne more izdelati novih in da ji ni prav nič na tem, da uslužbenci trpe škodo, ker se ne morejo posluževati vožnih ugodnosti. Doda je nam dajala legitimacija pravico do 25 kg težke proste prtljage, v novih legitimacijah tega ni več. Gospodje se menda res hočejo igrati z nami, da si upajo nam kratiti že zdavnaj pridobljene ugodnosti, če tudi malenkostne. Da si bomo znali, in da tudi hočemo braniti svoje legalne pravice, naj bodo gospodje uverjeni.

Službena obleka. Po službenih predpisih mora vsak železničar nositi v službi le službeno obleko. Če danes pogledamo železničarje, pa vidimo, da predstavljajo prav pisano družbo, čemur se ni prav nič čuditi. Obleka, kolikor smo jo imeli iz mirne dobe, je izrabljena, za novo, katero je nam železniška uprava dolžna že tri leta, se nihče niti ne zmeni. Dočim drugi javni nastavljenici dobijo obleko ali pa denar za njo, se za nas železničarje nihče ne zmeni, da nam uprava dolguje v času boja za obstanek tisočake za obleko. Tudi v tem bo potrpežljivost nehal, kajti v navadnem življenju se dolg plačuje z obrestmi vred. In pri nas?

»Začasni pravilnik« za delavce, ki je bil povzročil med istimi toliko razburjenje, je malo popravljen izšel v »Službenem listu« štev. 22 od 21. junija t. l. Po tem pravilniku so delavcem draginjske in družinske doklade zvišane za približno 100 odstotkov. Ta povišek velja od 24. maja pa do 25. avgusta t. l. Ta težavno pričakovani povišek bo delavstvo pač z veseljem sprejelo, nikakor pa ne ostalega »Začasnega pravilnika«, četudi je ta deloma popravljen. To je zmes, ki v modernih državah ne spada med državne akte. Vidi se, da bo še mnogo dela in truda preden bomo prisilili ljudi iz stare šole demokratsko misliti, čutiti in delati. Ti delavstvo pa vzdrami se in stopi v trdno falango v »Prometno zvezo«, da izbojuje pravice, ki ti gredo po naravnem in božjem pravu!

Tovariši, jasen pogled! Vsikdar se v dobi razkroja pojavljajo med človeštvom smeri, ki so si v najhujšem nasprotju. Rodi jih ogorčenje nad gnilobo razmer in jih tira v skrajnosti. Ni je stvari na svetu, ki bi bila stalna, zato ga ni nazaranja, ki bi bilo stalno. — Vstajajo — se razmahnejo — umrejo. Kulturne in politične smeri, ki so danes, niso bile pred sto leti, one ne pred dvesto — tako se odvija in razvija. Eno pa je, kar stoji že dva tisoč let in še ni obrabljeno, ne zastarelo: to je nauk krščanstva. V vseh valovih se ni potopilo, iz vseh viharjev je izšlo izčiščeno. S tem, da pravimo: izčiščeno, povdarjamo, da krščanstvo ni bilo vsedkar prav pojmovano, da so ga izrabljali — v bojih pa so odpadle suhe veje.

Na tej podlagi mi zidamo svoje temelje. Dandanes, ko stoji v znamenju razkroja in revolucije ves svet, ko se pojav-

ljajo najostrejši smeri socialnih načel; na eni strani brezobzirni kapitalizem — na drugi komunizem v obliki boljševizma, be- ga nevedna delavska raja med eno in drugo. V dobi, ko se sovraži vse, ko se gra- dijo docela novi temelji, ni težko vzgati sovražstva do ustanove, ki ima največjo tra- dičijo, do Cerkve, in stavi njo kot nosi- teljico pogubnih razmer preteklosti. To razumejo nasprotniki. Razumejo, metati pesek v oči delavstvu, mu slikati zlate gradove, ki so stavljeni v zrak, ker so ne- mogoči.

Tako imamo danes tudi železničarje cepljene v dva tabora. Eni so organizirani v narodnosocialistični ZJZ, drugi v komu- nistični organizaciji. Delavec, ki je organi- ziran v NSS, ki je v nji včlanjena ZJZ, ali nima nobenega pojma, da je to stranka, slična »Samostojni« z edinim namenom, da reši potapljačji se čolnič liberalnim kapita- listom — ali pa je zaveden izdajalec svojega proletarskega stanu, človek, ki je rojen hlapec in kot tak, iz strahu pred svojimi predstojniki, koraka v isti organi- zaciji, kot pa gospodje inšpektorji in ravnatelji. — Drugi del železničarjev je orga- niziran pri komunistih. Mi se borimo proti komunizmu iz dveh vzrokov: eden je, ker je komunizem v gospodarskem oziru zaen- krat neizvedljiv; to nam dokazuje najjas- neje Rusija, kjer je šlo ljudstvo: ne v boj za posplošitev zemlje, nego nasprotno — v boj za lastno zemljo! To je največja iron- ja Ljeningovega nauka! Drugi vzrok, da se borimo proti komunizmu, je njegova materialistična plat! Mi pravimo, da je gospodarska revolucija, kot jo zahtevajo oni, brezsmiselna, ker s tako revolucijo, v kateri se s silo napravi pravično raz- merje imetja, ne ubijemo k ali krivičnih socialnih razmer, kar zamoremo ubiti le potom revolucije duha in potem — pride gospodarski preobrat mehanično sam od sebe. Revolucijo duha hočemo v znamenju krščanstva!

Zato tovariši, ki se zavedate svoje stanovske dolžnosti in ne boste hlapčevsko reševali izgubljene ladje liberalcev — vi, tovariši, ki so vam komunistični učeniki obljubljali zlate gradove, ki vam jih nikdar ne bodo mogli dati, pač pa vas hočejo v svojem taboru imeti, ker vas rabijo, da sa- mi enkrat pridejo do vladinih korit: sodite, na kake temelje zidate usodo svojo in svo- je družine! Jasen pogled! Ne sodite po ose- bah, ne govorite o duhovnikih kot o ose- bah, ker ti sami niso še krščanstvo.

»Prometna zveza« stoji na načelih kr- ščanskega socializma in kot taka ima vsik- dar v mislih dobrobit železničarjev. Raz- vija se od dne do dne, od dne do dne ra- ste število članov, ker le en temelj v so- cialnem življenju je neomajen, le eno na- čelo neovrgljivo: načelo krščanskega so- cializma.

Slamnikar.

Domžale. V nedeljo dne 4. julija se vr- ši v Društvenem domu shod slamnikar- skega delavstva. Pričetek točno ob 8. uri zjutraj (po prvi sv. maši). Dnevni red: Po- ložaj slamnikarskega delavstva v Domža- lah. Slučajnosti. Ker je shod velike važno- sti, naj nihče ne izostane od shoda.

Mengeš. V nedeljo dne 27. junija je imela naša skupina shod. Udeležba je bila tako obilna, ko bi prišlo še kakih 20 ljudi, da bi bil prostor nad stopniščem, kjer se je zborovanje vršilo nabit poln. Disci- plina od strani delavk vzorna. Da bi veljala, govorica, kot jo neki poredneži razširjajo okrog, da se naše delavke najbolj takrat shodov udeležujejo, ko jim diši kaj, se je pokazala popolnoma neutemeljena. Na- sprotno občudovati se mora njih poštvo- valnost, ko morajo vse tako daleč priti k zborovanju pa ni na shodu niti ena manj- kalo. Klubuk doli pred njih zavestjo. Na svidenje zopet kmalu.

Živilski delavci.

Ljubljana. — Kolinska tovarna. V na- ši tovarni se gode reči, ki jih je treba po- jasniti, da bodo naši stanovski tovariši in tovarišice poučeni o postopanju sociali- stov, oziroma komunistov. V naši tovarni nas dela približno 50 delavcev, med temi okrog 35 žensk, ostali so moški. Socialisti so ustanovili svojo organizacijo 26. febru- arja 1919. Začeli so takoj z nasilstvom in tako so razen par deklet spravili vse pod svoj bič. Že čez eno leto okušamo dobroto nasprotnih organizacij, ki obstoja v tem, da se brutalno nastopa nasproti delavstvu posebno se odlikuje neki sodrug Pokovec. Pred par dnevi je začel groziti neki de- lavki, da jo bo spravil iz tovarne, ako ne ostane pokorna, poslana in zvesta organi- zaciji, kateri on predseduje. Seveda je po- polnoma razumljivo, ker vidi znake, da bo ostal sam sebi predsednik in da bo ravno- tako tvoril tudi sam skupino. Strah, ki ga čuti, je popolnoma upravičen. Svetujemo mu pa, naj se ne razburja, ker bi mu lahko škodovalo na zdravju. Kar se pa tiče dela, je pa ravnotako delavec kot vsakdo drugi in mislimo, da si ravnatelj tovarne ne bo dal narekovati od njega, kako naj postopa

ali koga bo odpustil od dela. Ta g. sodrug Pokovec si naj zapomni, da smo delavci svobodni v vsakem oziru, tudi v svojem prepričanju, in da si ne damo od nikogar vsiljevati organizacije, do katere nimamo več zaupanja. Toliko za danes!

Kmetijski delavec.

Dobrova pri Ljubljani. Kmečki dela- vec in posej je revež. Dokler mu moči do- puščajo, dela svojemu gospodarju v vese- ljem, na razpolago mu je po dnevi in po- noči — in rekel bi, za skoro ničeve plačo. Na starost pa berači, dokler ne pogine v kakem hlevu, če se ga ne usmili občina, da ga da v hiralnico. Ali se ne bi dalo te največje reveže organizirati, jih pritegniti bolniški blagajni, v katero naj bi plačeval nekaj posej, nekaj pa gospodar? Potem za- varovanje zoper nezgode in za starost! Pri nas imajo dekle 600—1000 K letne plače; kako naj si s tem kupi obleko? Veseli me, da se je začela za te trpine zanimati jav- nost. Tudi drugim je zato, da pridobijo te ljudi. Zato je tudi za nas čas, da organi- ziramo kmečko delavstvo in kajzarje, po- sebno še, ker nasprotna organizacija kmečko delavstvo samo hujska proti go- spodarju; s tem pa se kakor kmeti stan tako tudi kmeti delavstvo ogroža. Brez dvoma so kmeti delavci najbolj zana- marjen stan. Poleg tega pa je še nevar- nost, da nasprotniki s svojim hujskanjem kmetijskega delavstva uničijo kmeti stan. Zato organizira Jugosl. Zveza kmet- sko delavstvo, da ustvari poslom primeren obstanek in s tem tudi pomore kmetu, ker ustavi dotok iz dežele v tovarne.

Lesni delavec.

Ljubelj. Vendar enkrat. Že lanskega leta meseca novembra se je vložila za- hteva od strani naše organizacije, naj se izplača cestnim delavcem, kateri so po prevratu oziroma po zimi 1918 spravljali sneg s ceste na Ljubelju. Sedaj je prišel denar na občino. Zahteva je romala naj- prvo na okrajno glavarstvo, potem na dravsko divizijsko oblast in naposled na deželno vladno. Tako je romala zadeva od enega do drugega, rabila šest mesecev, preden se je definitivno rešila. Zato bi pri- poročali merodajnim činiteljem, da bi se nekoliko hitreje reševalo tudi takšne za- deve.

Mežica. Pri nas je precej lesnih de- lavcev. Večina jih je zaposlenih pri grofu Thurnu, kateri ima itak skoraj polovico občine. Ti delavci imajo kajže in nekoliko zemlje, katero s svojo družino obdelujejo. In to ugodnost jim uprava grofa Thurna šteje v veliko dobroto. Ne rečemo, da ni, ali v tako luč je ni treba postavljati, ker pri vsem tem je stvar ta, da mora delavec imeti kakšne druge pripomočke, da se lahko preživi, ker ne zasluži toliko, da bi sebe in družino s plačo preživel. Ne grajamo to, da ima delavec premalo po- sesstva, temveč to, da se delavcu tisto preveč vrednostno zaračunava.

Viničar.

Viničarska organizacija na Spodnjem Štajerskem. Viničarska organizacija se tu- di na Spodnjem Štajerskem polagoma, a vendar prav pridno razvija. Dosedaj je bi- lo že veliko viničarskih shodov, na katerih se ljudem posebno tolmači in razlaga predvsem pomen viničarske organizacije in seveda tudi kako je ista potrebna pri nas na Štajerskem, kjer so večinoma go- spodarji velikih viničarij razni nemški go- spodje, advokati in ljudje enakega mišlje- nja. Na vseh shodih je velika udeležba od strani gospodarjev, žen in deklet, največ pa seveda viničarjev. Viničarji povsod ka- žejo veliko zanimanje za organizacijo, ker so tudi oni že uverjeni, da drugače ne mo- rejo nič narediti. Povsod se skoraj sami prijavljajo v odbore, kjer tudi seveda do- bro delujejo in navdušujejo svoje stanov- ske tovariše, da se tudi isti oprimejo z večjo vnemo organizacije. Tukaj na Šta- jerskem je namreč viničarska organizacija neobhodno potrebna, ker imajo ponekod take plače, da jim ni pod nobenim po- gojem mogoče živeti, še manj pa da bi na- bavili sebi in svojim družinam kako oble- ko, seveda najpotrebnejšo, o drugi ni niti govora. In kdo je, ki se potečuje za te uboge viničarje? Nihče drugi, kot naša or- ganizacija! Kvečjemu socialni demokrati, ki sejejo pa le razdor tudi med viničarske vrste ter kalijo vodo, da bi lažje ribarili, pa vsak pameten viničar ve, da v tej stranki ni zanj prostora, ker se oni le za to zanimajo, kar je njim v korist, za drugo pa nimajo smisla.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Viničar- ska zveza je imela dne 27. junija viničar- ski shod pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Ude- ležba je bila od vseh strani množestvilna. Govorila sta tajnik Žebot (iz Maribora) in tovariš Krepek iz Maribora. Ustanovili sta dve skupini, in sicer za Sv. Lenart in za Sv. Jurij v Slov. gor., ter tudi izvo- lila oba odbora.

Ljutomer. »Zveza viničarjev«, skupina Ljutomer, je vročila zboru delegatov Jug- strog. zveze sledečo resolucijo:

1. Ustanovitev delavskih zbornic, kjer se bodo stalno obravnavala vsa pereča te- koča delavska vprašanja.

2. Takoj naj se uvede državno de- lavsko zavarovanje za bolezen, starost in onemoglost.

3. Viničarsko vprašanje naj se reši v najkrajšem času in Jugoslovanska stro- kovna zveza naj zastavi svojo moč, da se stvar ne bo več zavlačevala.

4. Bliza se jesen, čas, ko se viničarji selijo. Viničarski red še danes ni rešen, paritetna komisija v Mariboru ne deluje. Jugoslovanska strokovna zveza naj po- sreduje, da se to vprašanje v najkrajšem času reši.

5. Uvede naj se v vseh vinogradih 8urni delavnik. Čezurno delo naj se pose- bej plača. Dočim je namreč v gornjerad- gonskem okraju, Nalozah, Slov. Goricah, mariborski okolici že od davnih časov v navadi 8urni delavnik, od 8. do 12. in od 1. do 5., je v Ljutomerskem okraju še vedno v navadi 10 do 12urni delavnik pri še manjši plači, kakor v gori imenovanih krajih.

Služkinja.

Ljubljana. — St. Peter. Na praznik sv. Petra in Pavla se je vršil shod služkinj za šentpetersko župnijo. Poročali so: tov. Škrbec, Jož. Gostinčar in dr. Stanovnik. Uspeh shoda je bil ta, da se je ustanovila za šentpetersko župnijo skupina »Zveze služkinj«. To je drugi korak »Zveze služ- kinj« k izpopolnjevanju organizacije. Zveza bo tako za 200 do 300 članic pri podrob- nejšem delu razbremenjena in bo lahko tisti čas porabila za druga dela v organi- zaciji. Poleg tega je pa snovanje skupin tudi pri tem velike važnosti, ker se pri- tegne več članic k delu, da ne bo vse delo ležalo na par osebah. Kamen do kamena palača, tako se naj tudi od skupine do skupine gradi mogočna organizacija, ka- terna bo združila vse služkinje v Sloveniji in sčasoma tudi v celi Jugosloveniji.

Ljubljana. Težko je pisati, o čemer smo že večkrat govorili. Toda, ker se ved- no še slišijo napadi na organizacijo, zato navedemo tukaj še en slučaj. Opozarjamo pa poprej, naj se v slučaju zagovora od prizadete strani poprej zahteva dokazov, kateri se dajo ustmeno v pisarni »Zveze služkinj« (Alojzijevešče), Poljanska cesta. Vedno se povdarja družinsko razmerje služkinj v družinah. Evo ga slučaj: Pred kratkim se je oglasila pri nas služkinja, katera je služila 40 let pri eni in isti dru- žini; 20 let pri starih in drugih 20 let pri hčeri na deželi. Ves čas njenega službo- vanja se ji je zagotavljalo, da ostane do smrti pri hiši in da ji ni treba skrbeti za starost. Ko pa je doslužila 40 leto in po- stala za vsako delo nesposobna, so jo za- čeli šikanirati, in to tako dolgo, da je mo- rala službo zapustiti. Sedaj je reva izmu- čena, zdelana, nobeden je več ne vzame v službo. Tiste prihranke, katere si je pri- hranila tekom svoje službe, bo lahko v kratkem času zapravila in kaj potem? Iz- ročena je na milost in nemilost dobrim ljudem. To je samo en slučaj. Ako bi ho- teli, jih lahko navedemo še več enakih. Naj zadostuje to na tiste večne trditve in zagotavljanje o dobrinah, ki jih imajo služ- kinje, ki so takorekoč celo svoje življenje pri eni in isti družini.

Cestar.

Mežiška dolina. Še slednjč smo po- izkusili svojo srečo ter vložili novo proš- njo na Gradbeno direkcijo, sklicujoč se na dopis predsedstva deželne vlade, ki pravi, da znaša plača z dokladiami v najnižji stopnji za samce 510 kron. Pri nas pa do- biva oženjen cestar brez otrok borih 415 kron in letni prispevek 390 kron. Jasno je, da smo mi cestarji mežiške doline prikraj- šani napram drugim, čeprav bi baš na Ko- roškem trebalo zadovoljstva v vseh slojih. Upamo, da bo vloga Jugoslovanske stro- kovne zveze uspešna ter nam Gradbeno direkcija da, kar nam gre.

Razne novice.

r Srečen rudar. Rudar Friderik Duples v Gerthe na Nemškem je dobil od ameri- kanskega konzula pisanje, da mu je sestra njegove babice volila hotel v Novem Yorku v vrednosti 50.784 dolarjev (dva milijona nemških mark).

r Proti dragi obleki. Po zgledu Zdu- ženih držav so začeli tudi v Argentini no- siti delavske delavniške obleke po uradih, šolah itd. kakor protest proti dragi obleki. Kakor poročajo novine, bo v bližnjih dneh polovica prebivalstva v Omahi (država Ne- braska v Združenih državah) oblečena v grobo modro platno.

r Z aeroplanom za verižniki. Berolin- ska kriminalna policija je izvedela, da so trije berlinski trgovci z valuto nakupili ruske srebrne peneze in da jih kanijo vti-

hotapiti preko granice. Policija je poizve- dovala po njih, a jim je prišla na sled šele v trenutku, ko so bili trgovci že stopili v vlak, ki je odhajal v Frankobrod. Ker je bilo jasno, ko beli dan, da imajo pri sebi tudi nakupljene ruske srebrnike in da so se napotili v Frankobrod na Meni, se je po- licija telefonsko spojila s centralo, da bi z njeno pomočjo zasledovala verižnike. Kma- lu je bilo pripravljeno letalo za odhod in dva uradnika berlinske kriminalne polici- je sta sedla v aeroplan in sta začela zasle- dovati trgovce v smeri, v kateri je šel vlak proti Frankobrodu. Letalo je kmalu prehi- telo vlak in ko so potniki zapuščali kolod- vorsko palačo v Frankobrodu, jim je bila policija brž za petami. Neopaženo jih je za- sledovala in jih je prišla šele v trenutku, ko so se bili trgovci sešli s svojimi odje- malci v hotelu, ki je znan kot shajališče vseh verižnikov. Ves denar v znesku en mi- lijon stotisoč mark v carskih rubljah je policija zaplenila, verižnike pa vteknila v ječo.

r Lahkokruhki. »Petit Parisien« trdi, da se živi dandanes v Parizu več ko 35.000 oseb s prerokovanjem, vedeževanjem in razlaganjem kart. In žive vam dobro, ne da ne, zakaj denarja imajo kakor smeti in za denar se vse dobi.

r Aprovizacija v Brnu. Mestna aprovi- zacija v Brnu prodaja krušno moko po 93 vin. kg, belo moko za kuho pa po 1 K 68 vin. kg. — Trgovci smejo prodajati kru- šno moko kg po kroni, moko za kuho pa kg po 1 K 75 vinarjev. Te cene veljajo pa samo za mesto samo brez predmestij.

r Angleška vlada zdržiže poleg kon- zulov še celo vrsto vladnih agentov ter odličnih strokovnjakov, ki se bavijo z go- spodarskimi in politično-gospodarskimi vprašanji tujih držav. Ti nastopajo redko- kdaj javno, ampak igrajo bolj vlogo ne- dolžnih potovalcev ter uživajo velike dr- žavne podpore. Ti morje si znajo prav spretno pridobiti zaupanje in prijateljstvo vplivnih zastopnikov tujih plemen in na- rodov, ki jih izkoristijo v angleške intere- se. Zlasti v zadnjem času si prizadeva an- gleška vlada napraviti kar najtesnejše di- plomatske vezi s trgovskim življenjem, kar se godi z organsko stavbo zunanjih uradov.

Orli, Orlice!

Delavci in delavke!

Dne 4. julija 1920 priredi Koroški Orel v St. Janžu v Rožu velik orlovski tabor, na katerega vabi vse bratske odseke iz cele Kranjske. Tabora se udeleže tudi vse naše krč. soc. delavske organizacije in pa katol. izobraževalna društva.

Bratje in sestre! Koroški Orel, osvo- bojen tisočletnega suženjstva pričinja di- hati. Koroški Orel vstaja, toda pozna se mu suženjstvo, v katerem je ječal in čakal dne, ki ga doživlja danes.

Bratje in sestre! Vaš brat Koroški Orel, na katerega ste nedavno gledali s pomilovanjem, a mu niste mogli pomagati, je danes svoboden, osvobodil se je z vašo pomočjo, toda on še vedno rabi vaše po- moči.

Bratje in sestre! Dne 4. julija 1920, ko se vaš severni brat, Koroški Orel, privrati zbere na osvobojeni slovenski zemlji, da manifestira za svoje ideale, manifestira pa tudi za naše Gospodstveno polje, kjer stoje pomniki naše stare slave in veličine, tedaj prihitite vsi, vsi! Prihiti naj sleherni Orel, sleherni delavec in delavka, ki re- ljubi svoje brate onstran Karavank, na našo veliko manifestacijo naše katoliške in narodne misli v St. Janž v Rožu.

Prijave za tabor sprejema Orlovski zveza v Ljubljani. Bratje in sestre, hitite s pripravami. Polovična vožnja je zago- tovljena.

Aprovizacija.

a Mast in moka se dobi, dokler je za- loga, v prosti razprodaji v vojni prodajal- ni na Poljanski cesti št. 15. Kg masti sta- ne 41 kron in kg moke 13 kron.

a »Samopomoč« v Ljubljani oddaja sladkor v kockah kilogram po 60 K svojim članom v poljubni množini brez vrstnega reda.

Narodno gledališče.

Drama:

Opera:

Četrtek, 1. julija: »Poljska kri«. Abonement izven.

Petek, 2. julija: »Jevgenij Onjegin«. Abon. B.

Sobota, 3. julija: »Il Trovatore«. A. C.

Širite »Večerni list«!

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.